

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Autonomie van de nationale rechter in het Europees recht: een verkenning van de praktijk aan de hand van de Nederlandse Europeesrechtelijke rechtspraak over de vestigingsvrijheid en het vrijedienstenverkeer

van Harten, H.J.

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

van Harten, H. J. (2011). *Autonomie van de nationale rechter in het Europees recht: een verkenning van de praktijk aan de hand van de Nederlandse Europeesrechtelijke rechtspraak over de vestigingsvrijheid en het vrijedienstenverkeer*.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

BIBLIOGRAFIE

- Alajääslö, P., *Main features of the EU-27 services sector*, Eurostat, Issue number 78/2008
- Andenas, M., W. Roth (eds), *Services and Free Movement in EU Law*, Oxford: Oxford University Press 2002
- Arnulf, A., 'Owning up to Fallibility: Precedent and the Court of Justice', in: *CMLR* 30, 1993, p. 247-266
- Avbelj M., J. Komárek, 'Four Visions of Constitutional Pluralism', in: *EUConst*, 4, p. 524-527
- Asser, W.D.H., H.A. Groen, J.B.M. Vranken, m.m.v. I.N. Tzankova, *Een nieuwe balans: interimrapport fundamentele herbezinning Nederlands burgerlijk procesrecht*, Den Haag: Boom Juridische Uitgevers 2003
- Barents, R., *De communautaire rechtsorde. Over de autonomie van het gemeenschapsrecht*, Deventer: Kluwer 2000
- Barents, R., *Procedures en procesvoering voor het Hof van Justitie en het Gerecht van Eerste aanleg van de EG*, 3e druk, Deventer: Kluwer 2005
- Barents, R., 'Annotatie bij de arresten *Van Gend & Loos* en *Costa/ENEL*', in: Beukers e.a. 2010, p. 22-28
- Barnard, C., 'Unravelling the services directive', in: *CMLR* 45 2008, p. 323-394
- Beauchamp, T.L., J. F. Childress, *Principles of biomedical ethics*, Oxford: Oxford University Press 2009
- Berckel, M. van, Y. Roijers (red.), *Rechtspraak 2015*, Den Haag: Sdu uitgevers 2007
- Besselink, L.F.M., *Een samengestelde Europese Constitutie*, Groningen: Europa Law Publishing 2007
- Beukers, T.W.B., H.J. van Harten en S. Prechal *Het recht van de Europese Unie in 50 klassieke arresten*, Den Haag: Boom Juridische Uitgevers 2010
- Bogaert, S. Van den, 'Horizontality: The Court Attacks?', in: C. Barnard, J. Scott, *The Law of the Single European Market. Unpacking the Premises*, Oxford: Hart Publishing 2002, p. 123-152
- Bogaert, S.C.G. Van den, 'Annotatie bij zaak 2/74, Reyners', in: Beukers e.a. 2010 Prechal 2010, p. 83-89
- Botman, M.R., 'De Dienstenwet: dekt de vlag de lading', in: *NTER* 4, 2010, p.109-116
- Broberg, M., N. Fenger, *Preliminary References to the European Court of Justice*, Oxford: Oxford University Press 2010
- Brown, L. Neville, T. Kennedy, *Brown & Jacobs. The Court of Justice of the European Communities*, London: Sweet & Maxwell 2000
- Búrca, G. de, 'The Principle of Proportionality and its Application in EC Law', in: *YEL* 13, Oxford: Oxford University Press 1994
- Caranta, R., 'Pleading for European Comparative Administrative Law; What is the Place for Comparative Law in Europe?', in: *Realaw* 2, 2009, p. 155-173
- Chalmers, D., 'Judicial Preferences and the Community legal order', in: 60 *Modern Law Review* 1997, p. 164-199
- Chalmers, D., G. Davies, G. Monti, *European Union Law*, Cambridge: Cambridge University Press 2010
- Claes, M., *The National Courts' Mandate in the European Constitution*, Oxford: Hart Publishing 2006
- Craig, P., G. de Búrca, *EU Law. Text, cases and materials*, Oxford: Oxford University Press 2008
- Davies, G., 'Abstractness and concreteness in the preliminary reference procedure: implications for the division of powers and effective market regulation', in: N.N. Shuibne (ed), *Regulating the Internal Market*, Cheltenham: Edward Elgar 2006, p. 210-244

- Donner, A.M., 'Les rapports entre la compétence de la Cour de justice des Communautés européennes et les tribunaux internes', in: *Recueil des Cours (Académie de droit international)* 115, 1965, p. 1-61
- Donner, A.M., 'Uitlegging en toepassing', in: *Miscellanea W.J. Ganshof van der Meersch*, Bruxelles: Bruylant 1972, p. 103-126
- Due O., e.a., *Verslag van de Studiegroep over de toekomst van het rechterlijk stelsel van de Europese Gemeenschappen*, januari 2000, beschikbaar op:
http://ec.europa.eu/dgs/legal_service/pdf/due_nl.pdf
- Duxbury, N., *The Nature and Authority of Precedent*, Cambridge: Cambridge University Press 2008
- Eijsbouts, W.T., 'Autonomie en structuur van het feit, in het bijzonder het rechtsfeit', in: M. Spiering, M. van Montfrans, J.Th. Leersen, W.T. Eijsbouts (red.), *De weerspanning van de feiten. Opstellen over geschiedenis, politiek, recht en literatuur aangeboden aan W.H. Roobol*, Hilversum: Uitgeverij Verloren 2000, p. 65-74
- Eijsbouts, W.T., *Het verdrag als tekst en als feit. De wedergeboorte van het Europese recht uit het vallen van de Berlijnse Muur*, oratie Universiteit van Amsterdam 2001
- Eijsbouts, W.T., 'Direct Effect, the Test and the Terms; In Praise of a Capital Doctrine of EU Law', in: Prinssen en Schrauwen 2002, p. 235-249
- Eijsbouts, W.T., 'Annotatie bij zaak 294/83, *Les Verts*', in: Beukers e.a. 2010, p. 166-171
- Eijsbouts, W.T., J.H. Jans, L.A.J. Senden, A. Prechal (red.), *Europees recht – Algemeen Deel. Sinds het Verdrag van Lissabon*, Groningen: Europa Law Publishing 2010
- Eilmansberger, T., 'The relationship between rights and remedies in EC law: in search for the missing link', in: *CMLR* 2004, p. 1199-1246
- Eliantonio, M., *Europeanisation of Administrative Justice? The influence of the ECJ's case law in Italy, Germany and England*, Groningen: Europa Law Publishing 2009
- Ellis, E. (ed.), *The principle of proportionality in the laws of Europe*, Oxford: Hart Publishing 1999
- Essens, O., A. Gerbrandy, S. Lavrijssen (red.), *National courts and the Standard of Review in Competition Law and Economic Regulation*, Groningen: Europa Law Publishing 2009
- Fon, V., F. Parisi, 'Judicial Precedents in Civil Law Systems: A Dynamic Analysis', beschikbaar op <http://ssrn.com/abstract=534504>
- Franken, H., 'Rechtswetenschap', in: *RM Themis* 2004, p. 1-2
- Geelhoed, L.A., 'De kwaliteit van het gemeenschapsrecht', in: H.G. Schermers, R.H. Lauwaars, L. Goffin, B.H. ter Kuile, L.A. Geelhoed, *Rechtsbescherming in de Europese Gemeenschappen*, Kluwer: Deventer 1975, p. 129-158
- Geest, G. de, 'Hoe maken we van de rechtswetenschap een volwaardige wetenschap?', in: *NJB*, 2004, p. 58-66
- Gerbrandy, A., *Convergentie in het mededingingsrecht. De invloed van het EG-recht op materiële toepassing, toegang, bewijs en toetsing bij de Nederlandse mededingingsbestuursrechter, gezien in het licht van effectieve rechtsbescherming*, Den Haag: Boom Juridische Uitgevers 2009
- Gerven, W. van, 'Bridging the gap between Community and national laws: Towards a principle of homogeneity in the field of legal remedies?', in: *CMLR* 32, 1995, p. 679-702
- Gerven, W. van, 'The Effect of Proportionality on the Actions of Member States of the European Community: National Viewpoints from Continental Law' in: Ellis 1999, p. 37-63
- Gerven, W. van, 'Of rights, remedies and procedures', in: *CMLR* 37, 2000, p. 501-536
- Gronden, J.W. van de, E. Belhadj, S.J.H. Evans, 'De Dienstenrichtlijn: de gebreken van de deugden? Een eerste verkenning van de Dienstenrichtlijn' in: *SEW* 2007, p. 141-152
- Gronden, J.W. van de, *Hervormingen in een dienstbaar Europa. Over diensten, uitdagingen*

- en Europees recht*, oratie Radboud Universiteit Nijmegen, Deventer: Kluwer 2008
- Gronden, J. van de (ed.), *EU and WTO Law on Services: Limits to the realization of general interest policies within the services markets*, Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International 2008
- Haks, D. 'Rechtspraak als historische bron', in: Pieter Stokvis (red.), *Geschiedenis van het priveleven. Bronnen en benaderingen*, Amsterdam: Uitgeverij SUN 2007, p. 167-185
- Hartkamp, A.S., *De werking van het EG-Verdrag in privaatrechtelijke verhoudingen. Opmerkingen over directe en indirecte horizontale werking van het primaire gemeenschapsrecht*, Amsterdam: Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen 2009
- Harten, H.J. van, 'Annotatie bij het arrest C-234/04, *Rosmarie Kapferer*' in: SEW 2006, nr. 6, p. 251-254.
- Harten, H.J. van, 'The Application of Community Precedent and Acte Clair by the Hoge Raad; A Case Study in the Field of Establishment and Services', in: D. Obradovic en N. Lavranos, *Interface between EU Law and National Law*, Groningen: Europa Law Publishing 2007, p. 237-262
- Harten, H.J. van, 'Proportionality in Decentralized Action; the Dutch Court Experience in Free Movement of Services and Freedom of Establishment Cases' in: *Legal Issues of Economic Integration* 35 2008, p. 217-230
- Harten, H.J. van, 'National Judicial Autonomy: The Example of National European Law Precedents in the Dutch Case-Law on the Free Movement of Services and the Freedom of Establishment', in: *REALaw* 2009, p. 135-153
- Hatzopoulos, V., 'Recent developments of the case law of the ECJ in the field of services', in: *CMLR* 37, 2000, p. 43-82
- Hatzopoulos, V., T.U. Do, 'The case law of the ECJ concerning the free provision of services: 2000-2005', in: *CMLR* 43, 2006, p. 923-991
- Hemels, S., J. Rompen, P. Smet, I. De Waele, S. Adfeldt, G. Breuninger, M. Ernst, V. Carpentier, S. Mostafavi, 'Freedom of Establishment or Free Movement of Capital: Is There an Order of Priority? Conflicting Visions of National Courts and the ECJ', in: *EC Tax Review* 2010, p. 19-31
- Hondius, E. (ed.), *Precedent and the Law. Reports to the XVIIth Congress International Academy of Comparative Law Utrecht 16-22 July 2006*, Brussel: Brulant 2007
- Jacobs, F.G., 'The role of national courts and of the European Court of Justice in ensuring the uniform application of community law: is a new approach needed?', in: *Studi in onore di Francesco Capotorti - II*, Giuffrè editori 1999, p. 175-189
- Jacobs, F.G., 'Recent Developments in the Principle of Proportionality in EC Law', in: Ellis 1999, p. 1-21
- Jans, J.H., 'Evenredigheid: ja, maar waartussen?' in: *SEW* 10 1992, p. 751-770
- Jans, J.H., 'Autonomie van de wetgever? Voorafgaande bemoeienis van Europese instellingen met nationale regelgeving', in: *Europese Unie en nationale soevereiniteit*, Publikaties van de Staatsrechtkring No 2, Deventer 1997, p. 51-113
- Jans, J.H., J.M. Prinszen, 'Direct Effect: Convergence or Divergence? A Comparative Perspective', in: Prinszen, Schrauwen 2002, p. 107-126
- Jans, J.H., K.J. de Graaf, 'Bevoegdheid = verplichting? Enkele opmerkingen over de uitspraak van het Hof van Justitie in de zaak Kühne & Heitz', in: *NTER* 2004, nr. 4, p. 98-102.
- Jans, J.H., *Doorgesloten? Enkele opmerkingen over de gevolgen van de Europeanisering van het bestuursrecht voor de grondslagen van de bestuursrechtspraak*, oratie Rijksuniversiteit Groningen, Groningen: Europa Law Publishing 2005
- Jans, J.H., R. de Lange, S. Prechal and R.J.G.M. Widdershoven, *Europeanisation of Public Law*, Groningen: Europa Law Publishing 2007
- Jans, J.H., H. van Harten, 'Offiziell Sprooch', in: *AA* 56, 2007, p. 78-85

- Jans, J.H., B. Marseille, 'Courts Raising Community Law on Their Own Motion', in: *CMLR* 2008, p. 853-862
- Jansen, R.H.M., A.C. Koster en R.F.B. van Zutphen (red.), *European Ambitions of the National Judiciary*, Deventer: Kluwer Law International 1997
- Jarvis, M., *The Application of EC Law by National Courts. The Free Movement of Goods*, Oxford: Oxford University Press 1998
- Jolowicz, J.A., C.H. van Rhee, *Recourse against judgments in the European Union*, The Hague: Kluwer Law International 1999
- Kakouris, C.N., 'Do the Member States Possess Judicial Procedural "Autonomy"?', in: *CMLR* 34 1997, p. 1389-1412
- Kapteyn-Verloren van Themaat, *Het recht van de Europese Unie en van de Europese Gemeenschappen*, Deventer: Kluwer 2003
- Kapteyn, P.J.G., A.M. McDonnell, K.J.M. Mortelmans, C.W.A. Timmermans, *The Law of the European Union and the European Communities*, Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International 2008
- Kapteyn, P.J.G., 'Chapter VI: Administration of Justice', in: Kapteyn e.a. 2008
- Kapteyn, P.J.G., 'Chapter VII: Application and Enforcement of Community Law in the National Legal Systems', in: Kapteyn e.a. 2008
- Kapteyn, P.J.G., 'Een wegwijzer naar een zo efficiënt en effectief mogelijk verloop van de prejudiciële procedure', in: *SEW* 2009, nr 5, p. 200-207
- Knook, A.D.L., *Europe's Constitutional Court : The Role of the European Court of Justice in the Intertwined Separation of Powers and Division of Powers in the European Union*, Utrecht, 2009
- Köck, H.F., M.M. Karollus (eds.), *The New Services Directive of the European Union. Hopes and Expectations from the Angle of a (Further) Completion of the Internal Market*, FIDE XXIII Congress Linz 2008 - Congress Publications Vol. 3, Baden-Baden: Nomos 2008
- Komninos, A.P., *EC Private Antitrust Enforcement. Decentralised Application of EC Competition by National Courts*, Oxford: Hart Publishing 2008
- Koopmans, T., 'Stare Decisis in European Law', in: D. O'Keefe, H.G. Schermers (eds), *Essays in European Law and Integration*, Deventer: Kluwer 1982, p. 11-27
- Koopmans, T., 'Sources of Law: the New Pluralism', in: *Festschrift til Ole Due*, København: G.E.C. Gads Forlag 1994, p. 190-205
- Koopmans, T., 'De herontdekking van "hoger" recht', in: *Tijdschrift voor Privaatrecht* 2006, p. 1747-1761
- Kortmann, C.A.J.M., *Constitutioneel recht*, Deventer: Kluwer 2008 p.49
- Kuile, B.H. ter, 'To Refer or not to Refer', in: D. Curtin en T. Heukels (eds), *Institutional Dynamics of European Integration*, Dordrecht: Martinus Nijhoff Publishers 1994, p. 381-390
- Lane, R., 'The internal market and the individual', in: N. Nic Shuibhne (ed.), *Regulating the Internal Market*, Cheltenham: Edward Elger 2006, p. 245-276
- Lauwaars, R.H., C.W.A. Timmermans, *Europees Gemeenschapsrecht in kort bestek*, Deventer: Kluwer 2003, p. 198
- Lauwaars, R.H., 'Annotatie bij het arrest *Cilfit*', in: Beukers e.a. 2010, p. 149-154
- Lauwaars, R.H., 'Annotatie bij het arrest *Foto-Frost*', in: Beukers e.a. 2010, p. 183-186
- Lauwaars, R.H., 'Annotatie bij het arrest *Zuckerfabrik Süderdithmarschen en Soest*', in: Beukers e.a. 2010, p. 201-205
- Lenaerts, K., 'The Legal Protection of Private Parties under the EC Treaty: a Coherent and Complete System of Judicial Review?', in: *Scritti in onore Giuseppe Federico Mancini*, Vol II, Milano: Giuffrè 1998, p. 591-623
- Lenaerts, K., 'Interlocking legal orders in the European Union and comparative law', in: *ICLQ* 52, 2003, p. 873-906
- Lenaerts, K., 'The Rule of Law and the Coherence of the Judicial System of the European

- Union', in: *CMLR* 44 2007, p. 1645
- Lenaerts, K. P. van Nuffel, *Europees recht*, Antwerpen/Cambridge: Intersentia 2011
- Lichtenwalder, W., *Die anwendung von Art. 30 EGV in der mitgliedstaatlichen Rechtsprechung*, Frankfurt am Main, Lang 1996
- Lokin, J.H.A., 'Regtskunde, rechtsgeleerdheid, rechtswetenschap', in: *RM Themis* 2008, p. 49-51
- Manunza, E., L. Senden (red.), *De EU: de interstatelijkheid voorbij?*, Nijmegen: Wolf Legal Publishers 2006
- Martinico, G., O. Pollicino (eds), *The National Judicial Treatment of the ECHR and EU Laws*, Groningen: Europa Law Publishing 2010
- Meij, A.W.H., *Prejudiciële vragen van Nederlandse rechters en hun gevolgen*, Preadvies Vereniging voor de Vergelijkende Studie van het Recht van België en Nederland 1993
- Meij, A.W.H., *Europese rechtspraak in de Nederlandse rechtspleging: impressies uit Den Haag en Luxemburg. Preadvies Nederlandse Juristenvereniging over het onderwerp Internationale rechtspraak in de Nederlandse rechtsorde*, Deventer: W.E.J. Tjeenk Willink 1999
- Meij, A.W.H., 'Guest editorial: architects or judges? Some comments in relation to the current debate', in: *CMLR* 37 2000, p. 1039-1045
- Meij, A.W.H., 'Effective preliminary cooperation: some eclectic notes', in: *The Uncertain Future of the Preliminary Rulings Procedure*, Den Haag: Raad van State 2004
- Meij, A.W.H., 'Constitutionalizing Effective Remedies: Too Much on EU Courts, Too Little on National Courts', in: D. Curtin, A.E. Kellermann, S. Blockmans (eds), *The EU Constitution: The Best Way Forward?*, The Hague: T.M.C. Asser Instituut 2005
- Meij, A.W.H., *Kringen van coherentie. Over eenheid van rechtspraak in de context van globalisering*, Utrecht: G.J. Wiarda Instituut 2009
- Meij, A.W.H., 'Circles of Coherence: On Unity of Case-Law in the Context of Globalisation', in: *EUConst* 6 2010, p. 84-101
- Moor, R. de, 'Het 'E-team' van de rechtbank 's-Hertogenbosch. Kleine stapjes op een lange tocht', in: *Trema Special*, nr 1, 2010, p. 447-449
- Moor-van Vugt, A.J.C. de, *Maten en gewichten: het evenredigheidsbeginsel in Europees perspectief*, Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1995
- Mortelmans, K.J.M., R.H. van Ooik, S. Prechal, *Europees recht en de Nederlandse rechter. Verworvenheden en uitdagingen*, Deventer: Kluwer 2004
- Mortelmans, K.J.M., 'Europees materieel recht voor Nederlandse rechters: l'acquis et le défi communautaires' in: K.J.M. Mortelmans, R.H. van Ooik, S. Prechal, *Europees recht en de Nederlandse rechter. Verworvenheden en uitdagingen*, Deventer: Kluwer 2004, p. 67-105
- Mortelmans, K.J.M., 'Chapter VIII: The Functioning of the Internal Market: The Freedoms', in: Kapteyn e.a. 2008
- Mortelmans, K.J.M., 'Annotatie bij het arrest Walrave Koch', in: Beukers e.a. 2010, p. 103-107
- Nic Shuibhne, N., 'Free Movement of Persons and the Wholly Internal Rule: Time to Move On?', in: *CMLR* 39 2002, p. 731-771
- Oliver, P., W. Roth, 'The Internal Market and the Four Freedoms', in: *CMLR* 41 2004, p. 407-441
- Parret, L., 'En wat met de rechtsbescherming? Het Verdrag van Lissabon en de communautaire rechter', in: R.H. van Ooik, R.A. Wessel, *De Europese Unie na het Verdrag van Lissabon*, Deventer: Kluwer 2009, p. 49-58
- Patrick Glenn, H., *Legal traditions of the world. Sustainable diversity in law*, Oxford: Oxford University Press 2004
- Poiarses Maduro, M., 'Interpreting European law – judicial adjudication in a context of

- constitutional pluralism', Working Paper IE Law school 2008/02, beschikbaar op: http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1134503.
- Prechal, S., 'Does direct effect still matter?' in: *CMLR* 37 2000, p. 1047-1069
- Prechal, S., 'Direct Effect Reconsidered, Redefined and Rejected', in: Prinssen, Schrauwen 2002, p. 15-41
- Prechal, S., 'Community Law in National Courts: The Lessons From Van Schijndel', in: *CMLR* 35, 1998, p. 681-706
- Prechal, S., 'Administration of Justice in the EU – who should do what?', in: *La Cour de justice des Communautés européennes 1952-2002: Bilan et perspectives, Actes de la conférence organisée dans le cadre du cinquantième anniversaire de la Cour de justice*, Bruylant: Bruxelles 2004, p. 63-85
- Prechal, S., *Directives in EC Law*, Oxford: Oxford University Press 2005
- Prechal, S., R.H. van Ooik, J.H. Jans, K.J.M. Mortelmans, 'Europeanisation' of the law: consequences for the Dutch judiciary, Den Haag: Raad voor de Rechtspraak 2005
- Prechal, S., *Juridisch cement voor de Europese Unie*, Groningen: Europa Law Publishing 2006
- Prechal, S., 'National Courts in EU Judicial Structures', in: *Yearbook of European Law* 25, Oxford: Oxford University Press 2006, p. 429-450
- Prinssen, J.M., *Doorwerking van Europees recht*, Deventer: Kluwer 2004
- Prinssen, J.M., A.A.M. Schrauwen (eds), *Direct Effect; Rethinking a Classic of EC Legal Doctrine*, Groningen: Europa Law Publishing 2002
- Rhee, C.H. van, 'Geen rechtsgeleerdheid, maar rechtswetenschap!', in: *RM Themis* 2004, p. 196-201
- Rijn, T.P.J.N. van, 'Nationale rechterlijke instanties en prejudiciële uitspraken van het Hof van Justitie', in: *SEW* 1982, p. 628
- Samkalden, I., 'Annotatie bij zaak 26/62, *Van Gend & Loos*', in: *SEW* 1963, p. 111-112
- Samkalden, I., 'Annotatie bij Gerechtshof Arnhem, 5 december 1962', in: *SEW* 1963, p. 353-354
- Schilfgarde, P. van, *Accidituitie in de rechtsvinding*, Amsterdam: Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen 2006
- Scholten, P., *Mr. C. Asser's handleiding tot de beoefening van het Nederlands burgerlijk recht. Algemeen Deel*, Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1974, p. 85-93
- Sevenster, H.G., 'Annotatie bij het arrest *Rewe*', in: Beukers e.a. 2010, p. 129-135
- Sieburgh, C., 'L'art de la distinction', in: *NJB*, 2008, p. 3-13
- Slaughter, A.M., A. Stone Sweet, J.H.H. Weiler, *The European Courts & National Courts – Doctrine and Jurisprudence*, Oxford: Hart Publishing 1998
- Slootweg, T. (red.), *Paul Scholten. Dorsten naar gerechtigheid*, Deventer: Kluwer 2010
- Smit, D.S., 'The relationship between the free movement of capital and the other EC Treaty freedoms in third country relationships in the field of direct taxation: a question of exclusivity, parallelism or causality?', in: *EC Tax Review* 2007, p. 252-267
- Snell, J., *Goods and Services in EC Law: A Study of the Relationship between the Freedoms*, Oxford: Oxford University Press 2002
- Stolker, C.J.J.M., '“Ja, geléerd zijn jullie wel!” Over de status van de rechtswetenschap', in: *NJB*, 2003, p. 766-778
- Temple Lang, J., 'The Duties of National Courts under Community Constitutional Law', in: *ELRev* 22, 1997, p. 3-18
- Temple Lang, J., 'The principle of Loyal Cooperation and the Role of the National Judge in Community, Union and EEA Law', in: *ERA-Forum* 4, 2006, p. 476-501
- Temple Lang, J., 'Article 10 EC – The Most Important ‘General Principle’ of Community Law', in: U. Bernitz, J. Nergelius, C. Cardner, X. Groussot, *General Principles of EC Law in a Process of Development*, Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International 2008, p. 75-113
- Timmermans, C.W.A., 'Over de prejudiciële procedure en ‘acte clair’', in: *Mok-aria*.

- Opstellen aangeboden aan Prof. mr. M.R. Mok ter gelegenheid van zijn 70^e verjaardag*, Deventer: Kluwer 2002, p. 349-358
- Timmermans, C.W.A., 'Hoofdstuk II: Europese Unie en Europese Gemeenschappen – algemene aspecten', in: Kapteyn – VerLoren van Themaat 2003
- Timmermans, C., 'The European Union's Judicial System', in: *CMLR* 41, 2004, p. 399
- Timmermans, C., 'Creative Homogeneity', in: M. Johansson, N. Wahl, U. Bernitz (eds), *Liber Amicorum in Honour of Sven Norberg. A European for all seasons*, Bruxelles: Bruylant 2006, p. 471-484
- Timmermans, C.W.A., 'Is het subsidiariteitsbeginsel vatbaar voor rechterlijke controle?', in: *SEW* 2007 p. 224-230
- Timmermans, C.W.A., 'Chapter III: The Basic Principles', in: Kapteyn e.a. 2008
- Timmermans, C.W.A., 'Annotatie bij het arrest Rheinmühlen', in: Beukers e.a. 2010, p. 78-82
- Tjong Tjin Tai, E., K. Teuben, 'European Precedent Law', in: *European Review of Private Law* 2008, p. 827-841
- Toth, A. 'The authority of judgments of the European Court of Justice: binding force and legal effects', in: *YEL* 4, 1984, p. 1-77
- Tridimas, T., 'Proportionality in Community Law: Searching for the Appropriate Standard of Scrutiny' in: Ellis 1999, p. 65-84
- Tridimas, T., *The general principles of EU law*, Oxford: Oxford University Press 2006
- Tromm, J.M.M., *De Nederlandse Rechtspraak en het Recht der Europese Gemeenschappen*, Groningen: H.D. Tjeenk Willink 1974
- Tromm, J.M.M., 'De Nederlandse Jurisprudentie inzake het recht der Europese Gemeenschappen, overzicht van de periode 1973-1977', in: *SEW* 1981, p. 461
- Vandermerwe, S., J. Rada, 'Servitization of business: Adding value by adding services', in: *European Management Journal* 6, 1988, p. 314-324
- Verhoeven, M.J.M., 'Bestuursorganen en legaliteit in communautair perspectief', in: M.J.M. Verhoeven, J.E. van den Brink en A. Drahmman, *Europees offensief tegen nationale rechtsbeginselen? Over legaliteit, rechtszekerheid, vertrouwen en transparantie*, Preadviezen Jonge VAR 2009, Den Haag: Boom Juridische Uitgevers 2010, p. 15-61
- Waele, H.C.F.J.A. de, *Rechterlijk activisme en het Europees Hof van Justitie*, Den Haag: Boom Juridische Uitgevers 2009
- Wattel, P.J., 'Kobler, Cilfit and Welthgrove: We can't go on meeting like this', in: *CMLR* 41 2004, p.177-190
- Weiler, J., *The Constitution of Europe*, Cambridge: Cambridge University Press 1999
- Wiarda, G.J., bewerkt door T. Koopmans, *Drie typen van rechtsvinding*, Deventer: Kluwer 1999
- Widdershoven, R.J.G.M., 'Naar een bestuurs(proces)rechtelijk Ius Commune in Europa', in: VAR-reeks 116, Alphen aan den Rijn 1996, p. 97-200
- Widdershoven, R.J.G.M., 'Annotatie bij het arrest Johnston', in: Beukers e.a. 2010, p. 177-182
- Westerman, P., M. Wissink, 'Rechtsgeleerdheid als rechtswetenschap', in: *NJB*, 2008, p. 503-506
- Winter, R.R., 'Kan iedere Nederlandse rechter daadwerkelijk een Europese rechter zijn? Ontwikkelingen van het netwerk van gerechtscoördinatoren Europees recht', in: *Trema Special* nr 1, 2010, p. 443-446
- Woods, L., *Free movement of goods and services within the European Community*, Aldershot: Ashgate Publishing 2004

Bundels / Overige:

Magistraten zonder grenzen – de invloed van het Europese recht op de Nederlandse

rechtspleging, Nijmegen: Wolf Legal Publishers 2002

The Uncertain Future of the Preliminary Rulings Procedure, Den Haag: Raad van State 2004

Report of the working on the preliminary ruling procedure, Europese Vereniging van Raden van State en hoogste bestuursrechters, Newsletter no 20, 2008, www.juradmin.eu

Resolutie van het Europees Parlement van 9 juli 2008 over de taak van de nationale rechter binnen het Europees gerechtelijk apparaat (2007/2027(INI))

Rapport *Ambtshalve toepassing van Europees consumentenrecht* van de werkgroep ambtshalve toetsing van het Landelijk Overleg Voorzitters Civiele en Kantonssectoren, februari 2010, gepubliceerd op:
http://www.rechtspraak.nl/Procedures/Landelijke-regelingen/Sector-civiel-recht/Documents/EindrapportLOVCKwerkgroepambtshalvetoetsing_17210.pdf